

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

N. D. O. in Z. J. Ž.

priredita o priliki proslave delavskega praznika

1. MAJNIKA

danes v sredo, 1. maja 1912 ob 9. uri dopol.

veliki manifestacijski shod

v dvorani „NARODNEGA DOMA“ v Trstu.
— Po shodu se vrši manifestacijski obhod po mestu z godbo N. D. O. in društveno zastavo.

Popoludne ob 2. uri zbirališče pred „Narodnim domom“, od odkoder odhod točno od 2 in pol uri pop. z godbo N. D. O. in društveno zastavo na čelu na veliki vrt konsumnega društva „JADRAN“ pri sv. Jakobu, kjer se bo vršila

velika ljudska veselica

z godbo, petjem, plesom i. t. d. Pri plesu in veselici svira godba N. D. O. pod vodstvom gosp. Majcena. — Sodelovalo bo več pevskih društev. — Vstopnina na veselico za osebo 40 stot. k plesu 10 vin. komad.

Narodni delavci! Narodni železničarji!

Prepričani smo, da se bodele na dan prvega majnika udeležili slovesne proslave našega velikega delavskega proletarijata ter obenem pokažemo, da smo pripravljeni vsikdar nastopati solidarno z vsem svetovnim izkoriščanim ljudstvom.

Odbor N. D. O. Odbor Z. J. Ž.

Praznik dela.

Puste in prazne bodo danes delavnice, zapuščene tovarne, počivalo bo vsako delo, ker delavstvo vseh dežel in vseh narodov praznuje svoj praznik in t. zv. „possidentes“ morajo respektirati ta praznik, četudi ni v nobeni pratiki zaznamovan z rdečo barvo.

Zavedni proletarijat, ki je našel svojo moč v organizaciji in razredni solidarnosti, si je znal priboriti pravico do praznovanja svojega praznika in vsakdo, ki pravično misli in čuti, mu privošči to, kakor tudi želi, da bi se zboljšale sedanje razmere, da bi se vedno bolj zmanjševala velika nasprotja med kapitalom in delom, da pride doba, ko postanejo besede „liberté, égalité, fraternité“ (sloboda, enakost, bratstvo) vsebina in ne samo fraza, ki se rada izgovarja pri raznih svečanih prilikah, v vsakdanjem življenju se pa nihče ne ozira na njo.

Slovensko delavstvo, posebno v Trstu, je razdeljeno v dva tabora: en del je organiziran na mednarodni, drugi na narodni podlagi. V razrednem boju, v boju za delavske koristi, za obstoj, se bosta našla gotovo oba skupaj in eni, kakor drugi praznujejo danes svoj skupni praznik, praznik dela, ali se ločujejo, kadarkoli prideta na dnevni red vprašanje narodnosti, ker enim je narodnost nepotrebna dekoracija, drugim pa — vsebina.

Eni pravijo, da delavec nima in ne sme imeti časa za take „malenkosti“ kot je narodnostni boj, drugi pa ne morejo in ne smejo mirno gledati zaničevanja slovenske narodnosti, zatiranja slovenskega naroda, katerega sestavni del so tudi oni.

LISTEK.

Ljubimeca pariška.

(Nadaljevanje „Nostradama“).

XII.

Prokleta ime.

„Oh, bila je samo strašna blodnja mojega ubogega srca, ki se še vedno ni odvalila od mene!“

Odšla je iz sobe. Ne brez zmrzavanja in kletvice, ki so mu jih izvajale bolečine, pač pa z naglico, ki je pričala, kako se mu mudi oditi, se je Borever oblekel. Nato je šel v spodnjo izbo in našel tam gospo brez imena.

„Hvala, gospa, hvala vam za gostoljubje in za lečilni balzam, ki ste ga dali na mojo rano. Zbogom!“

Nekaj obup ji je prešinil srce; odgovorila je s sklenjenimi rokami in nežnim glasom:

„Kaj ne, da se še vrnete? ...“ Vztrepetal je. Vrniti se k ovadilki! ... „Ne verjamem“, je dejal naglo.

Marija je sklonila glavo in solze so ji udrele iz oči. Pri vratih pa se je Roajal

V tem je razlika, in ta razlika ni majhna. Ne sovražimo onih slovenskih delavcev, ki so organizirani na mednarodni podlagi, ker so tudi oni sinovi našega naroda, ali mislimo, da se slovensko delavstvo ne bi smelo izločiti iz težkega boja, ki ga bije slovenski narod za svoj obstanek proti krutim zatiralcem.

Veseli nas, da se je začelo slovensko delavstvo organizirati na narodni podlagi, simpatična nam je „Narodna delavska organizacija“, bi naj bi se razširila po vsem slovenskem ozemlju in naj bi zbirala okoli sebe slovenski proletarijat, ki naj bi se boril za zboljšanje socialnih razmer, ob enem pa tudi — za slobodo slovenskega naroda.

Narodna delavska organizacija v Trstu.

Slovenskemu delavstvu je še prav živo v spominu, kakšne žalostne razmere so vladale v Trstu takrat, ko še ni bilo „Narodne delavske organizacije“. Slovenski delavec je bil brez zaslombe, brez pomoči; bil je popolnoma samemu sebi prepuščen; kajti nobena organizacija ni hotela zastopati njegovih interesov. Bilo se je pa tudi bati, da bi se potom drugih delavskih organizacij slovensko delavstvo ne potujilo in odtegnilo slovenskemu narodu. V tem žalostnem času, v tej usode polni dobi, se je porodilo v Trstu novo društvo, porodila se je N. D. O. Navdušenje za N. D. O. je vladalo takrat povsod. Ustanavljale so se povsod podružnice in skupine.

Vse jugoslovansko delavstvo se je veselilo in v velikim navdušenjem pozdravljalo bojevnik za pravice jugoslovanskega delavskega ljudstva. Znano je, kakšne velike važnosti in pomena je nova organizacija, zato se je jej pa začelo tudi pridruževati. Njena moč je naraščala bolj in bolj, le žal, da je navdušenje polagoma začelo padati. Samo hipno navdušenje ni koristno. Bilo je ravno tako, kakor na velikem morju, kadar vihar žene visoke valove, ko pa vihar potihne, je zopet vse mirno.

Potem je bil med slovenskim delavstvom v Trstu nekaj časa mir. Nekdanje viharne navdušenosti ni bilo opaziti.

Sedaj pa se je spet obrnilo na boljše. Zanimanje za N. D. O. začelo stopnjevalno naraščati. In ravno to je dobro znamenje. Delavec od začetka, ko se je N. D. O. ustanovila, ni bil še prepričan o življenjski potrebi organizacije, zato pa jo je tudi kmalu zapustil. Kadar je naval velik, je seveda težko popolnoma prepričati in podučiti delavca, zlasti slovenskega, ki mu v velikem številu manjka še ljudsko šolska izobrazba.

Dandanes pa je drugače, ker članstvo progresivno narašča in se lahkeje dopove vsakemu poedincu, kaj je N. D. O. Kadar se delavca temeljito pouči, kadar se mu pokaže teoretično in praktično dobroto organizacije, takrat postane bojevnik in nobena moč ga ne more spraviti iz pota, na katerem se nahaja.

Torej novo življenje! Novih bojevnikov je vsak dan več. Le hudo nam je pri srou, kadar pogledamo po drugih pokrajinah, po drugih slovenskih deželah. Povsod je vse mrtvo, nikjer življenja. Danes na

obrnili, kakor da se obotavlja. Uboga žena! Njene solze so ga skelele v dnu srca. In zdaj je planil k njej, prijel jo za obedve roke, sklonil se skoraj na kolena, poljubil te prozorne roke in zaihtel, ne vede zakaj: „Da, da! Vrnem se še, prisočem vam!“ In planil je na prosto ...

XIII.

Rekruti v škadronu.

Burakan, Korpodibale, Strapafar in Trenkmaj niso bili pozabili sestanka, ki jim ga je bil napovedal Roajal de Borever pri Mirti, saj so vedeli, da Roajal ne daje svojih povelj za šalo. Vodila pa jih je tudi izkušnja, da pomenijo sestanki pri Mirti navadno pijačo in pojedine.

Ko so spremili kralja Henrika II. domov, so vzeli dični bratovi v pravilnem spoznanju, da jim bližina Luvra ne more biti blagodejna, predvsem noge pod pazduho. Kladeži so bili bogati cekini, ki so jih bili povrsti izrekli iz kraljeve mošnje — ne da bi se je doteknili. Mošnja je bila delež poveljnika, zato so jo pustili pri miru. Toda druga reč jo bila s cekini, ki so bili v njej.

„Kaj napravimo s tem zlatom, gospodje?“ je vprašal Trenkmaj, ki je imel prvo besedo. „Ali ga pojdemo zapiti? Ali ga zajemo? Ali ga zaigramo? Ali plačamo

Posamezna št. 6 vin.

„Jutro“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — zjutraj. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Glavno uredništvo in ura je v Trstu, ul. — Commerciale št. 8-10, kamor naj se naslovijo vse denarne pošiljave in dopisi. — Za Ljubljano in okolico je uredništvo in uprava v hotelu „Malič“ v Ljubljani. — Po pošti sprejemamo stane „Jutro“ mesečno K. 1.50, četrtletno K. 4.50, celoletno K. 18. — za inozemstvo celoletno K. 28. — Naročnina se plačuje vnaprej. — Oglasi: 1 mm. visokosti četverostolpne vrste 6 vinarjev, pri večkratnem oglaševanju primoren popust. Mali oglasi: 5 vinarjev za besedo. — Za odgovor je priložiti znakmo.

dan 1. majnika, ko vse svetovno delavstvo razmišlja in upira oči v bodočnost, danes na dan delavskega praznika, pa v resnici upamo, da se bo marsikateri trpin spomnil N. D. O., da bo marsikomu težko pri srcu, da je pustil samo peščici ubogih delavcev bojevati se samim, mesto, da bi se jim pridružil in stopil z njimi vred v boj za slovensko delavstvo. Ker znamo, da bi hotel biti že danes marsikdo v glavnem poučen o N. D. O., prinašamo **izvleček iz pravil „Narodne delavske organizacije“**:

Izveček iz pravil „Narodne delavske organizacije“

Ime in sedež organizacije, poslovni jezik.

Organizacija se imenuje: „Narodna delavska organizacija“ in ima svoj sedež v Trstu.

Poslovni jezik je slovenski in hrvatski oziroma srbski.

§ 2.

„Narodna delavska organizacija“ razprostira svoje delovanje po vseh jugoslovanskih deželah zastopanih v državnem zboru na Dunaju (Primorski, Kranjski, Koroški, Stajerski in Dalmaciji) ter ima pravico ustanavljati podružnice in skupine povsod v teh deželah, kjer se nahaja zadnštevilo udov (§ 11).

Namen organizacije.

§ 3.

„Narodna delavska organizacija“ je nepolitično strokovno društvo in ima nameno:

a) strokovno organizirati narodno delavstvo vseh strok brez razlike;

b) varovati pravice delavcev kot takih in štiti njih moralne in materialne, tako posamezne (individualne) kakor skupne (kolektivne) interese v vsaki meri privatnega in javnega življenja; in sicer v javnem življenju tako v razmerju nasproti državi, kakor v razmerju nasproti deželi in občinski upravi;

c) ohraniti narodu gospodorsko in duševno krepke delavce in tako delavstvo sploh.

Delokrog.

§ 4.

Omenjeni namen skuša „organizacija“ doseči z zakonitimi sredstvi, ki so sledeči: Posebna sredstva pa so:

a) preskrbovanje brezplačnega pravo-varstva v prepornih slučajih, eventualno s pomočjo odveta (č. 3.);

b) brezplačna posredovanja (preskrba) dela (zaslužka);

c) posredovanje v odnosjih med delodajalcem in delavcem v vsakem slučaju, ako to zahteva interes ude;

d) izredne podpore in redne podpore iz raznih podpornih fondov;

e) društvene gostilne, prodajalne, hranilnica in posojilnica, tiskarna ter druga gospodarska podjetja;

f) pouk, predavanja, čitanja in pogovori o vsem, kar je znanja vredno, sklicevanje shodov in prirejevanje družbinskih zabav;

g) ustanovitev knjižnice;

h) naročilo časnikov za potrebo udov in razširjenju poučnih knjig, posebno go-

neka svetih maš, da odkupimo svoje grehe?“

Začeli so premišljati. Niti za hip jim ni prišla v glavo misel, da bi lahko spravili vsaj nekaj tega denarja za slabe čase. Trebalo ga je zapraviti, to je bilo neizogibno. Korpodibale je dejal, da pozna prekrasen kraj, ki je varen, ter se odlikuje po fini družbi in po vsem, kar je v pomoč kavalarju, ako si hoče olajšati denarnico. — Družba se je vaala tem razlogom.

„Ali najdemo kaj pijače?“ je vprašal vedno žejni Burakan.

„Ali bo kaj jesti?“ je šepnil vedno lačni Trenkmaj.

„Ali bo kaj lepega spola?“ je vzdihnil Strapafar, ki je bil nežnega srca.

„Vsega bo v izobilju, kakor v paradizu“, se je odrezal Korpodibale.

Priznati je treba, da je vrli Lah nekoliko pretiraval. Umazana krčma v ulici Fran-Buržo, kamor je vodil svoje tovariše, ni odgovarjala niti od daleč njegovi poetični prispodobi. Toda naši kladeži, ki so imeli na sebi vse naglavne grehe razen skoposti, ki je je nadomeščala razbojniška razsipnost, so imeli vsaj to krepost, da so se znali zadovoljiti z majhnim. Burakan se je navduševal nad kislim vinom iz pariške okolice, Trenkmaj je primerjal klobasice s čudeži, a Strapafar je klel pri vseh svetni-

spodarskega značaja med ude, bodisi brezplačno, bodisi za nizke cene, izdavanje posebnega strokovnega lista;

i) združenje (grupiranje) udov v posamezne skupine enakih ali podobnih strok;

j) zveza z društvi in zavezami, ki imajo enak smoter in svrhu skupne ureditve društvenih pravic onih udov, kateri prestopijo iz onega društva v drugo.

Članom podobnih organizacij dovoli društveno vodstvo lahko porabo izobraževalnih sredstev in pravovarstvo, ako plačajo donesek, ki ga določi društveno vodstvo.

Redna denarna sredstva so:

§ 5.

a) vpisnina, ki jo mora plačati vsak na enkrat za vselej in ki znaša K 1;

b) tedenski doneski rednih udov, katere doneske določa letni kongres, za sedaj se določajo za moška ude na 20 stot. in za ženske ude na 10 stot.;

c) doneski podpornih udov, kateri znašajo 6 K na leto;

d) za člane društva, kateri dobivajo pravovarstvo in podporo od katerega drugega društva, sme društveno vodstvo ustanoviti poseben donesek za uporabo izobraževalnih sredstev;

e) v dosego sredstev ad § 4 d) e) sme društveno vodstvo sporazumno z letnim kongresom določiti posebne doneske za one člane, ki se hočejo udeležiti teh ustanov.

B) Izredna sredstva so:

a) doneski ustanovnikov; ustanovnik postane vsakdo, kdor je plačal enkrat za vselej 50 K;

b) prostovoljni prispevki, darovi, dedščine itd.;

c) dohodki veselice, predavanj itd.;

d) doneski navedeni v zadnjem odstavku § 4;

e) dohodki iz poučnih knjižic, ki jih bo društvo izdajalo.

Sprejem v društvo.

§ 7.

Redni član organizacije postane lahko vsaka oseba moškega ali ženskega spola, ki je dopolnila 16. leto svoje starosti in ki spada v katerosibodi delavsko stroko. Kakor delavce, ki imajo pravico postati rodni udje, je smatrati tudi duševne delavce v javnih in privatnih službah. Ustanovnik (§ 5, B) a), ali podpornik (§ 5, A) c) postane lahko vsaka oseba, ki plača § 3 omenjeno ustanovnino ali podpornino. Kdor hoče biti sprejet kot ud, se mora oglašiti pri društvenem vodstvu. Ta določba velja za redne in izredne člane.

Dolžnosti in pravice udov.

§ 8.

1. Vsak ud mora plačati enkrat za vselej vpisnino, ki znaša 1 K.

2. Vsak redni ud plačuje tedensko za sedaj 20 stot., ako je moškega, 10 stot., ako je ženskega spola, pozneje pa donesek ki ga določa letni kongres, ustanovniki so tudi lahko juridične osebe.

5. Vsi udje, moški in ženski, imajo enako pravico do udeležbe pri društveni upravi in izvršujejo isto potom letnega kongresa in obnih zborov, posebno imajo (tudi ustanovniki in podporniki) aktivno in pasivno volilno pravico glede društvenega vodstva, nadzorstva, pregledovalcev računov in razsodišča.

kih, da nimajo nikjer tako ličnih natakario. Razvila se je orgija, ki je ne moremo popisati; nato so se naši prijatelji spustili v igro s tucatom ravno tako sumljivih eksistenc, razume se, da z dobrim namenom, obrati jih do golega. Toda izkazalo se je, da ti neznanci še prekašajo Trenkmaja, ki se je hvalil, da je prvi mojster v Parizu. In posledica tega početja je bila, da so vstali kladeži od mize tako revni kakor svetopisemski preroki, naslonili se vsak v svoj kot in zaspali spanje pravičnih.

„Imamo vsaj lahko vest!“ se je potolažil Strapafar.

Ob devetih zjutraj so se zbudili in pozdravili beli dan z veselimi zehanjem in preklinjanjem. Skrb jih ni morila. Saj so vedeli, da jih čaka pri Mirti Roajal de Borever.

Dospeli so v ulico Lavandjer, oblizavaje si ustnice že naprej in naštevaje si v mislih razne jedi in pijače, s katerimi bodo razveselili svoje želodce.

Okrog „Jegulje pod skalo“ je bila zbrana velika množica ljudi. Njih koraki so se nehote izpremenili v tek, in ko so stali na licu mesta, so obzivali in niso mogli verjeti svojim očem. Toda treba se je bilo vdati v dejstvo, najsi je bilo še tako žalostno: krčme bi bilo več! Ta dan se jim

Organizacijski statut.

§ 11.

I. Splošne določbe.

Organizacija se deli v strokovno in upravno organizacijo.

II. A) Strokovna organizacija.

a) Splošne določbe.

Organizacija v eni stroki.

1. Podlaga strokovne organizacije je „strokovna skupina...“

B) Posebne določbe.

Organizacija v eni stroki.

1. „Strokovna skupina...“ se ustanovi, če se je v kraju in njegovi okolici priglasilo vsaj 20 članov iste stroke. Odbor strokovne skupine obstoji iz najmanj 3 članov in ravno toliko namestnikov. V krajih, kjer ni dovoljno število članov ene stroke, da bi se ustanovila skupina, se ustanovi „odsek“ že obstoječe bližnje skupine.

c) Pravila, — Poslovniki.

Vse inštanse strokovne organizacije imajo svoja pravila in poslovnike, kolikor ne zadoščajo splošna pravila N. D. O.

B) Upravna organizacija.

a) Splošne določbe.

1. Podlaga upravni organizaciji je — „podružnica N. D. O.“

2. Sve druge podružnice so podvržene „osrednjemu izvrševalnemu odboru N. D. O.“ v Trstu.

4. Zadnja in najvišja instanca je — letni kongres N. D. O.“

b) Posebne določbe.

1. „Podružnica N. D. O.“ se ustanovi, če se je v enem in istem kraju priglasilo vsaj 30 članov, ne glede na to, ali obstoji tamkaj še strokovna skupina ali ne. Odbor podružnice obstoji iz najmanj 5 članov in ravnotoliko namestnikov.

V krajih, kjer ima sedež kaka strokovna skupina, mora biti ta zastopana v odboru podružnice primerno številu svojega članstva napram celokupnemu članstvu dotične podružnice.

Za osnovenje podružnice je potrebno privoljenje deželnega in osrednjega izvrševalnega odbora.

Razmerje strokovne organizacije do splošne organizacije.

§ 17.

Strokovne skupine niso posebna društva, a tudi ne podružnice „Narodne delavske organizacije“, one so marveč le oddelki ene in iste organizacije. Vsled tega je kdo lahko ud organizacije, ne da bi bil ud strokovne skupine, ne pa narobe. Splošna organizacija podpira strokovno organizacijo bodisi gmotno bodisi s svojim vplivom in ima nadzorstvo nad njo. Vse drugo je razvidno iz notranjega poslovnega reda posameznih instanc strokovne organizacije, ki ga sestavi društveno vodstvo.

Vsi oni delavci, ki bi radi ustanovili bodisi podružnico, ali pa skupino N. D. O. so tem potem naprošeni, da se obrnejo pisмено na vodstvo „Narodne delavske organizacije“ v Trstu, ul. sv. Frančiška št. 2., ki jim pošlje natančna navodila.

Trst-Primorje DELU ČAST!

Vsako leto postaješ bolj prazničen in svečan, vsako leto si mogočnejši in impozantnejši prvi majnik — praznik dela!

Prvi majnik je praznik veseljnega proletarijata, praznik vseh onih, ki s trdnostjo roko kopljejo bogatstvo posameznikom, ki v potu svojega obraza polnijo nekaterim denarnice ki noč in dan delajo za druge, sami pa pobirajo le male mrvice iz mize bogatega gospodarja. **Vseh onih, ki so zatirani iskorisčani, vseh onih ki so tlačeni in teptani, vseh onih, ki so**

torej ni obetala več nobena pojedina in nobena pijanost.

„Vražje duše, saj sem vam rekel, da bi pustili nekaj grošev!“ je zajčal Strapafar.

„Ti si pustil vse pri babnicah! je zarjul Korpodibale.

„Ne, ti si vse zaigral, kar molči!“

„Recita rajša, da naš je Burakan vse zapil!“

„Ne! Drinkmaj je vse zašrla!“

Ko so si olajšali srce s temi medsebojnimi obtožbami, jim je prišlo šele na um, da poizvedo, kaj se je zgodilo, ter pomislijo, kako bi našli Borevera. Trenkmaj, ki je bil že po svojem blagem in bogaboječem značaju pripraven za delikatne misije, se je napotil k staremu meščanu, ki je stal v bližini ter je kot očividec začel govoriti o požaru pred novo trumo poslušalcev.

Ko je končal, je bil Trenkmaj blede kakor zid; tresel se je, kakor list na vodi.

„Izgubljeni smo, otroci“, je dejal, vračaje se k tovarišem.

„Kaj pa se je zgodilo?“

„Roajal de Borever je mrtev! Napaden od cele vojske teh prokletih beričev, se je zatekel v to krčmo in jo je rajši zapalil, kakor da bi se jim predal živega. Poginil

zaničevani in gaženi. vseh onih ki morajo hlapčevati in služiti drugim, vseh teh je prvi maj prazničen dan!

Prvi maj je praznik dela, slavlje dela!

Zato pa počivaj delo na tvoj praznik, slavi silo in moč, pokaži tvojo mogočno produktivno silo v kontrastu, namreč v počitku!

Tvojega slavlja naj ne moti drdranje vozov, ne ropot strojev, žvižg tovarov, tvojega prazničnega dne naj ne skrunijo priganjaci v industrijskih podjetjih, naj ne onečašča tvojega praznika pisarniško vrvenje, birokratična nadutost, tihota naj vlada na vseh onih krajih, ki so priča vsakdanjega trpljenja in boja!

Delo, ki si ustvarilo vse te stvarbe, tovarne, podjetje, delo, ki si ustvarilo vse, na kar se danes s ponosom oziramo, ti delo stoj in praznuj tvoj dan!

Pri pa žuljava roka, ti ubogi trpin, ti zaničevani proletarec, ki predstavljaš to produktivno silo dela, ti delavec, ki si ustvaril s tvojo žuljevo roko vse to, ti ki v prazniku dela slaviš obenem tvojo silo, zavedaj se tvoje dolžnosti in proslavi sebi in tovarišem dostojno ta dan! Saj ti si vendar stvaritelj napredka, tvoje roke so napravile vse, kar vidiš okoli sebe, na tvojem delu se je vzdignila vsa kultura, vsa udobnost, na tvojem delu sloni narodova bodočnost!

In to tvoje delo slavi svoj dan!

Temu tvojemu delu se klanja vesoljstvo!

Slovenske državne uradnike in uslužbence opozorjamo na sklep bratov Čehov, ki so pretečeni teden sklenili, da se odcepijo od Nemcev, in da izstopijo iz „reichsverbanda“ in osnujejo češkoslovensko stanovsko organizacijo državnih uradnikov in uslužbencev. Kdaj bo tudi med našimi državnimi uradniki narodna zavest tako vzbujena!?

Skupina proste luke N. D. O. je sklenila prvi maj praznovati s popolno abstinenco vsakega dela v glavnih skladiščih. Ker je skupina N. D. O. v prosti luki najmočnejša strokovna organizacija, bo potegnila za seboj gotovo tudi ono delavstvo, ki se še ne zaveda svoje stanovske dolžnosti in še ne pozna pomena delavskega praznika.

N. D. O. izda v kratkem knjižico v kateri bo začetan organizacijski program in navodila za člane kakor tudi posamezne skupine. Posebno dobrodošla bo ta knjižica onim slovenskim delavcem, ki še niso organizirani, pa bi si radi sami ustanovili strokovno društvo pod okriljem N. D. O.

Kaj je N. D. O.? Narodna delavska organizacija je nepolitična, narodna stanovska organizacija, ki združuje delavstvo raznih strok in raznih podjetij po slovenskih deželah v mogočno enoto. Njen glavni cilj je braniti delavske interese, dajati v boleznih in drugih potrebah denarne podpore obenem pa tudi moralno podpirati in pomagati članom, kadar bi se jim godila krivica, bi se sploh nahajali v stiskah. N. D. O. je dina prava zastopnica delavstva!

Trst in Ljubljana. Znano je, da postoji med Trstom (slovenskim namreč) in Ljubljano nekaka napetost, nek boj za prvenstvo, ki je večkrat smešen. Sedaj švigajo iz Ljubljane v Trst in iz Trsta v Ljubljano strele — radi gledališča. Klerikaleci so namreč na pol ubili slovensko gledališče v Ljubljani, katerega člani si iščejo in tudi najdejo zavetišča v slovenskem gledališču v Trstu, ki je že angažiralo več najboljših klasi so do sedaj delovale v Ljubljani. Ljubljancem to, seveda, ni prav, in „Slovenec“, organ stranke, ki je ljubljansko gledališče ubila, — je začel že antioipando kritizirati tržaško gledališče, kar pa „Edinost“ nikakor ni prav, in se postavlja kot petelin na gnoju, češ, mi smo mi Tržečani, kaj hočete vi Ljubljancem s svojo dolgo

je v ognju, in nam ni dana niti žalostna tolažba, da bi mogli krščanski pokopati njegovo truplo, ki je razpadlo v prah in pepel. Čast njegovemu spominu!“

Četvorica je stala, kakor da je strela udarila vanjo. Za nekaj minut jim je zastal sapa od resnične, globoke bolesti. Nato je začel sleherni po svoji naravi izražati skrajni obup. Spogledali so se seboj; drug se je smilil drugemu. Ubogi zlodji so plakali gorke solze. Nič več niso mislili na pojedino, ki so se je bili nadejali. Molče so zrlili na razvaline razrušene krčme, in zdaj si je ta, zdaj oni obrislali oči z rokavom.

„Končano je, nič več ne bomo videli našega ubogega golobčka!“

„Niti ne v nabesih, kamor nam morebiti sploh zabranjen vstop!“

„Nič več me ne bo imenoval svojega piccolo birbante!“

„Nič več si ne po prisala besti f moj hrpet!“

In po mučnem molčanju so obrnili razvalinam hrbet ter odšli tjavendan. Ta hip pa je Trenkmaj začutil, da ga je nekdo potegnil za plašč.

„Mirta!...“

„Pst! Pojdite vsi z mano!...“

Pride še.

vasjo... Mi pa pravimo, da se bo Slovincem sploh dolgo slabo godilo, dokler bomo taki kot smo, dokler se bodo Ljubljanci Tržačanom, ti pa Ljubljancem škodoželjno smejali, mesto da bi se eni radovali napredku drugega. To se nam zdi ravnotako, kakor tedaj, ako se sestaneta dva kmeta iz sosednjih vasi in se prepirata o tem — v kateri vasi je višji zvonik na cerkvi... da, da, dolga je vas Ljubljana-Trst pa ravnotako; otroci smo in se prepiramo, ali ima sv. Miklavž višji zvonik, ali pa sv. Just. Slovenci vsi skupaj nosimo pa pri tem — kravje zvonce...

To pa, ne! „Edinost“ je ogorčena, ker se ji je od več strani očitalo, da zagovarja krumirstvo. To pa ne, vslikla ogorčeno, ker ona ni hotela rušiti solidarnosti v vrstah štrajkujočih krojaških pomočnikov, temveč je samo predlagala, da bi se slovenski pomočniki samostojno pogajali z gospodarji. Logika, logika, z „Edinostjo“ nisi gotovo niti v najmanjšem sorodstvu! Kako lepo se to sliši: nisem pozivala nikogar da bi rušil solidarnost, ali — en del stavkujočih delavcev naj se pogaja z gospodarji sam, brez ozira na druge tovariše! Kaj je to drugo, kot zagovarjanje krumirstva oziroma poskus oslabiti efekt stavke? Narodno vprašanje tukaj ne pride čisto nič v poštev, ker ako se lahko kapitalisti združujejo v skupno obrambo svojih interesov in se pri tem čisto nič ne ozirajo na narodnost, — mora biti to pač dovoljeno tudi delavcem, ki se lahko bojujejo skupno za zboljšanje svojega gmotnega položaja, ob enem pa lahko ostanejo eni Slovenci, drugi Lah i. t. d. Bo „Edinost“ to mogla razumeti?

„Piccolo“ sčeva in hujša svoje podanike proti manifestaciji slovenskega delavstva. Bržkone mu ni prav, da bo danes godba N. D. O. svirala po Corsu in bi rad, da bi politična oblast prepovedala obhod po mestu. Politična oblast se bo pa gotovo tega zavedala, da se bi nahajal mir le takrat v veliki nevarnosti, ako bi se na dan 1. majnika prepovedalo delavstvu svobodno manifestirati za svoje pravice.

Slovenski delavci! Danes je prvi majnik in vse delavstvo celega sveta bo manifestiralo za svoje pravice. Zato manifestirajte tudi vi, slovenski delavci, kajti dosti povodov imate zato. Zapustite danes zaduhle delavnice in se pridružite manifestantom. Vživajte vsa en dan brez skrbi, privoščite si vsaj za en dan popolno svobodo. Posebno letos, ko se vam še slabše godi kakor druga leta, ker je draginja tako narastla, imate dosti vzrokov, da zaupijete prav odločno, da tako ne sme iti več naprej! Manifestirati imate tudi za skrajšanje delovnega časa, ki je dandanes tako silno dolg, da vam niti urica prostega časa ne preostaja za izobrazbo in pravi počitek. Zato na noge, pokažite, da ni več daleč dan, ko bodo padle strte verige na tla, ki danes oklepajo vaše žuljavne roke. Z obilno udeležbo boste pokazali vašim delavskim sovražnikom — kapitalistom i. t. d., da se suženstvo enkrat odpravi. Več ko vas bo videti danes pod delavsko zastavo, bolj se bo oziralo na vaše zahteve, bolj se vas bo upoštevalo. Danes niti eden slovenski delavec ne sme manjkati. Slovenski delavci bomo manifestirali pod okriljem naših slovenskih narodnih delavskih organizacij, drugorodni pa pod okriljem njihovih organizacij. Povsod pa se bo širila le ena misel, ki bo vsebovala nekaj vzvišenega, katero bo spojeno tudi hrepenenje po boljših dnevih, po boljših časih, v katerih ni videti verig in biča.

V organizacijo! Delavci, vsaj z današnjim dnem se spametujte. Otrsite se zasplosti in začnite delati vztrajno in nemurno za svojo organizacijo. Vse delavstvo danes premišljuje, kako okrepite svoje organizacije, kako dospeti do tiste moči ki je neobhodno potrebna v boju s kapitalizmom. Tudi ti slovenski delavci, tudi ti premišljuje o tem, kako napraviti močno organizacijo, ki je tvoja last, last slovenskega delavstva. Premišljuje o tem, trpin, kako bi se moglo N. D. O. povzdigniti še na višjo stopnjo. Bolj zavedni delavci, ki se bojujete že od nekdaj v organizaciji za povzdigo delavskega razreda, vi, ki dobro poznate namene organizacije, povejte vse to drugim, onim, ki se nahajajo še v veliki, v strašni temi, ki ne vedo kaj naj storijo, povejte jim, da se pridružijo tudi oni organizaciji. V organizacijo mora vse delavstvo! Zato bi bilo preveč bridko in žalostno, ko bi tudi ti, slovenski delavci temu nasprotovali. Glavo pokonec, pogum velja! Z jasnim čelom hodimo naprej po poti, ki vodi proti našemu cilju. Veliko imamo še napraviti, — veliko dela nas še čaka. Tudi reformirati bo treba marsikaj, da bo jugoslovansko delavstvo vezala v eni organizaciji trdna vez. — To potem. Selaj za enkrat: v organizacijo!

V pijanosti. Ko je 36 letni podajač Ivan Antončič prišel predsinočnim ob 1 uri popolnoma pijan domov, sta ga počeli zmerjati žena in hči. To ga je pa tako razkačilo, da je pograbil nož in planil nad njiju. No, ženski sta mu pobegnili, a on je dirjal za njima iz ene sobe v drugo. Ker je pa bilo temno in ker je bil pijan je za-

del z obrazom v neko šipo in se hudo porzal. Pozvali so k njemu zdravnika z zdravniške postaje, ki je Antončiču obvezal glavo — imel je veliko rano na čelu — in ga dal potem odvesti v bolnišnico.

Poskus samomora. Predminolo noč se je 22 letni vojak mornarice Aleksander D. v borovem gozdiču ustrelil z revolverjem v levo stran prsi. Zdravnik z zdravniške postaje, ki je bil pozvan k njemu, mu je zamašil luknjico in ga dal odvesti v bolnišnico. Sicer je pa konstatiral, da ne bo hudega. Šandorček je bil na začasnem dopustu ter je bival pri svojih roditeljih v ulici Vittoria. Zakaj je hotel odpotovati na oni svet, tega ni hotel povedati nikomur.

Še en poskus samomora. 20 letna služkinja Marija C., doma iz Boljunca, ki je služila pri družini Franca na Vrdeh št. 829, je predvečernjem popoldne v neki vili v Škorklji izpila precejšnjo množino karbolne kisline. Pozvan je takoj prihitel k njej zdravnik z zdravniške postaje, ki ji je izpral želodec in jo dal potem odvesti v bolnišnico. Zdi se, da je nesrečnica izvršila ta obupni korak radi prepira s svojo rodbino.

Branjeveke na trgu Ponterosso. Šikane, ki jih morajo prenašati branjeveke na trgu Ponterosso od strani m stnih policajev so neznosne. Dan za dnevom se dogaja krivica eni ali drugi pozročena od strani istih. In to je umevno. V službo mestne policije, katera ima nadzorovati blago ki se na trgu prodaja so sprejeti razni kovači mizarji težaki i. t. d. Torej ljudje ki nimajo najmanjšega pojma o svoji težki nalogi zavedajo pa se tega, da se po njih žila pretaka purissimo sangue italiano. Zato pa take šikane napram slovenskim branjevkam.

Vsaki čas se jim grozi, da jih zazejejo s trga. Za vsako malenkost se jih kaznuje z denarno globo ali pa s tem, da se jim prepove priti po dva, tri tedne prodajat. Mestna policija sme, ako vidi da katera branjevka ima slabo blago je zapleniti. Vsled prevelike ljubezni do slovenskih branjevk se pa največkrat dogaja, da se popolnoma sveže in zdravo blago zapleni. Je par branjevk, ki se tupatam spomnijo na „Lego nazionale“ s katerimi pa mestni policaji najuludneje kramljujejo in se jim od strani istih nikdar ne povzroči najmanjša krivica. Tudi tem razmeram bi bilo enkrat čas storiti konec. Želeti bi bilo, da bi v to poklicani faktorji pogledali enkrat v to umazano korito vzeli prav veliko metlo in pošteno pomeli.

Radi 1. majnika, delavskega praznika, ko počiva v Trstu vse delo, ne izide „Jutro“ jutri, temveč izide prihodnja številka v petek 3. t. m.

Ljubljana-Kranjsko.

Naše cenj. naročnike opozarjamo na njihovo prvo dolžnost, ki sestoji v tem da poravnajo pravočasno naročnino. Danes je že prvi maj in med našimi naročniki je še dosti takih, ki niti za april še niso plačali naročnine. Ne silimo nikogar, da bi bil naš naročnik, ali kdor list sprejema, bi ga moral tudi plačati, ne pa zahtevati od nas, da bi mu ga pošiljali zastonj. Ako komu ustavimo pošiljanje lista, je takoj čamera, ali v bodoče se na to res pri najboljši volji ne bomo mogli več ozirati, ker mi moramo plačati vsak izvodto je pa mogoče samo, ako vsak naročnik plača naročnino.

Nove vrste katoliških Slovencev na Kranjskem. „Zarja“ in „Slovenski narod“ se čudita, da je „Slovenec“ v vabilu na evharistični kongres na Dunaju objavil tudi imena nemških žensk, ki vabijo „katoliške Slovence“ iz dežele Kranjske k obili vdeležbi na ta kongres, da se ondi izkažejo kot pravi častilci sv. Rešnjega Telesa. Dotično vabilo je res na treh mestih naslovljeno na „katoliške Slovence“ in pod tem vabilom je med ženskami res podpisanih največ takih, od katerih je javno znano, da so več ali manj „trde“ Nemke. Tako n. pr.: kneginja Kristina Windischgrätz, baronica Karia Schwarz, grofica Ise Chorinsky, Jeny Kusmanek in grofica Gabrijela Auersperg. Nekoliko lepše izgleda lista moških podpisov, kjer se nahaja samo eden „pristne“ nemške krvi: Josip Kosler. Da pa toliko nemških žensk vabi katoliške Slovence iz naše dežele delat na Dunaj parado, to se omenjenima listoma nekako čudno zdi. „Slovenski Narod“ se dostavljaja: „Vse te dame so seveda — Slovenke, saj pravijo v oklicu „Mi katoliški Slovenci“. In te „Slovenke“ bodo izprosile blagoslova na Dunaju za — „naše ljudstvo in našo domovino“... Mi pa se temu prav nič ne čudimo. — Kajti mi dobro vemo, da je bil ta oklic najprej objavljen v nemškem jeziku v uradnem listu. In če bi gg. obeh omenjenih listov primerjali dotična mesta, kjer rabi

„Slovenec“, ki je vabilo pozneje priobčilo, izraz „mi katoliški Slovenci“, bi našli črno na belu, da prvotno vabilo v nemškem jeziku **nikjer in nikakor** ne govori o kakih „katoliških Slovencih“, marveč le o „**Katholiken Krains**“. Med „Katholiken Krains“ pa naravno spadajo tudi — Nemci in sploh vsi drugo-narodovci, ki se prištevajo „Katholiken Krains“, ali h katoličanom kranjske dežele. Poglejte kaj piše „Laibacher Zeitung“ od zadnje sobote na dotičnih mestih. Bedarf es noch besonderer Ermahnungen und Worte, um Euch, **Katholiken Krains** zu einer zahlreichen ... Teilnahme an diesem Kongresse anzuregen? In predzadnji odstavek: „**Unser Land** darf bei dieser Festfeier ... nicht am spärlichsten vertreten sein“. V končnem odstavku pa čitamo: In diesem Sinne laden wir Euch, **Katholiken Krains**, ein, an dem eucharistischen Weltkongresse in Wien recht zahlreich teilzunehmen ... Kakor se iz tega vabila razvidi in kot jih tudi sicer dobro poznamo, je apostolom in apostolicam tega paradi-kongresa proketo malo mar za Slovence. Ampak katoliški „Slovenec“ si je moral pri prestavi pomagati iz mučne zadrege in je iz „Katholiken Krains“, napravil „katoliške Slovence“. In sicer je zgorejšnje nemške stavke prevedel tako: „Ali je treba še posebnega opomina za **katoliške Slovence**, da se tega svetovnega euharističnega kongresa v šestnem številu udeležijo?“ — Drugi stavek: „Tudi mi **katoliški Slovenci** ne smemo biti zadnji pri tem slavlju“. — Tretji stavek: „V ta namen Vas vabimo **katoliški Slovenci**, da se letošnjega euharističnega kongresa na Dunaju udeležite množično“. Ker čisto gotovo vemo, da nemške ženske in zraven še take Nemke, ne vabijo drugih „katoliških Slovencev“ na Dunaj kot k večjemu tiste, ki so radi koristarjav zvezani s „Slovencem“ in njegovo čestito družbo v „Katholiken Krains“ jim svetujemo, da pošljejo katoliškemu „Slovenec“ primeren popravek. Ker nadalje v deželi koristarjav neznanega števila brezvercev drugih Slovencev sploh ni, kot le katoliških, popravljamo tudimi ta izraz „katoliški Slovenci“ v: „kranjski klerikali“. Da, tako je! To vabilo, ki nosi javen pečat kranjsko-klerikalne-nemške zveze velja samo za naše klerikalce in njih pobratime kranjske Nemce. Le naj romajo na to parado na Dunaj, pa naj molijo, da se kot izdajice slovenskega naroda spreobrnejo. Potem šele se bomo tudi mi čudili nad „katoliškimi Slovenci“.

Ljubljana pod vladno policijo. Kar od septembrskih dogodkov dalje v bistvo že itak obstoji, to dobi po najnovejših poročilih soditi kmalo tudi svoj formalen pečat. Mestna policija v Ljubljani se podzavi. Da se pri obstoječih razmerah, ki jih je znano in neznano Lavtarjevanje, še zdato ooslabšalo, policija mora poudariti, to je jasno kot beli dan. Doslej so policijo komandirale vse politične stranke a zraven najbolj še vlada, v služaju podzavljenja ostane policija le pod eno komando. Da ima vlada pri tem in specijelno v tem slučaju svoje posebne načrte, to menuda vsakdo razume brez vsakega komentarja. Trozveza: vlada, Nemci in klerikali, potrebujejo tudi v mestu samem ves policijski aparat. Drugače bi si tista vlada, ki nima denarja za druge nujnejše in koristnejše potrebe, ne nakopala takega bremena na svoj konto. Za Ljubljano je sicer računala priti kolikor mogoče po ceni skozi. Kolikor znano, je Schwarz zahteval od mesta nič manj kot 130.000 K prispevka k vzdržavanju policije. Mestno zastopstvo je ponujalo le tretjino, s čemur pa najboljši zagovornik ljubljanskih koristi in to je vendar modri dr. Zajec v družbi s Štefotom ni bil zadovoljen. Ne računajoč morda na to, da dobi pri vladi še kako korito — kar je zajčje zverjadi se rado dobro krmi — ampak zgolj iz ljubezni do ljubljanskih davkoplačevalcev bi bil dr. Zajec to vprašanje tako rešil, da ni mesto kot prej sploh vzdrževalo vse stroške za državno policijo. Ljubljanski listi so mu to ljubezen hudo zamerili in so ga celo smatrali da mož ni več normalen in da je potreben nujne pomoči svojega tovariša psihijatra dr. Robide. Pa se proketo motijo, če mislijo, da je dr. Zajec neumen. On vendar ve, da klerikali računajo na to, da se policija podzavi še v dobi napredne večine v mestnem zastopu. Pri kratkem spominu naprednjakov bi klerikali pri prihodnjem zadnjem naskoku na Ljubljano kakor so še mnogo drugih sleparij tudi to stvar izgrabili v reklamne svrhe za se. In če bi se slučajno kdo domislil dr. Zajčevega aprilovega shoda iz l. 1912, bi bil dr. Zajec v stani, v drugem stanu namreč, pa bi rekel: Glej jih, kako so neumni, če mislijo, da sem jaz takrat resno mislil, da Ljubljana še premalo prispeva za podzavljenje policije. Kdor nima same slame v možganih, ta je moral vendar izprevideti, da sem se jaz takrat le norčeval, da Ljubljana sploh kaj prispeva za podzavljanje, vsaj naši interesi tako zahtevajo, da bi vlada morala policijo prevzeti tudi brez vsakega ficka prispevka od strani mestne občine. Seveda če danes kdo dr. Zajca vpraša, če je to res tako mislil, ga bo mož zavrnil: Kaj pa vendar mislite a meni! No pa dr. Tavčar in dr. Šušteršič, ki sta od slavnostnega banketa „prve lopate“ v Novem mestu postala velika prijatelja, kar so Novomeščani lahko sami na svoje oči vidoli pri slovesu iz Novega mesta, sta že preskrbela, da v tem oziru dr.

Zajec ne bo imel nobenih sitnosti, tudi takrat ne, ko postane njegov prijatelj Štefe župan stolnega mesta Kranjske. Pobotala sta se z vlado na ta način, da ne bo obveljala ne vladna zahteva po 130.000 K ne mestna ponudba po 40.000 K, marveč da obvelja srednja pot, ki bo stala mesto Ljubljano le 80.000 K. Obenem pa ostane ime sedanjega župana vsaj za nekaj časa dobro zapisano tudi pri vladi. In v razmerah čudnih izprememb v katerih sedaj živimo, ko se septembrski čudeži praktično realizirajo, je to tudi nekaj vredno. Za nas pa je prav vseeno, če se mestna policija magari že jutri podzavi.

Dobro jih je navlekel. Zdaj so tudi v glavnem taboru napredne vojske v Ljubljani izprevideli, da jih je črni Jurij Marenče, vulgo „Zeleni Jurij“ tudi letos navzlic dveletnim slabim izkušnjam že tretjič prešmentano potegnil s svojo reklamo za pogorelec na Ježici. Za take klerikalne reklame imajo ti gospodje prostora v svojem glasilu. Nam pa je znano, koliko boljših reklam za prosvspreh celih krajev in za svoje ljudi na deželi ni našlo milosti v predalih, kjer so klerikaleu Marenčetu prepustili prostor za reklamo, ki sploh ne spada v uredniški del lista. No ja, časi se spreminjajo. Še lani je „Zeleni črni Jurij“ pometal napredne agitatorje iz svoje gostilne. V zahvalo za to so mn delali cela 3 leta reklamo. Šarmantni gospodje! Še bolj kratkovidni pa so gospodje v Frančiškanski ulici. Ti gospodje, ki tako radi posedevajo pri mizah tega klerikalca, še zdaj niso spoznali, kake vrste tiček je „Zeleni Jurij“ pod perjem političnega mišljenja. Tudi ti so mu privoščili brezplačno reklamo proti jurjevanju na gradu v prid Ciril-Metodovi družbi. Zavedni napre njaki so ti naši ljubi Ljubljancani! „Zeleni Jurij“ se je hotel maščevati že pred požarom na Ježici. Požar na Ježici mu je bila le preteveza, da je svoje kaline lažje vija na limonice za svoj žep. Se svojega stališča ima tudi prav, kdor je tako neumen, da gre na take limonice, zakaj pa ne bi poskusil svojo srečo.

Gostovanje slovenskih igralcev v areni Narodnega doma. Poročilo o tem gostovanju je popraviti v toliko, da se **prva predstava** ne vrši dne 1. maja, temveč **četrtrek dne 2. Maja**. Vprizori se velezabavna burka „**Nebesa na zemlji**“. Opozarjamo še enkrat na to, da se vrši ta predstava v korist slovenskim igralcem in igralkam, ki vsled krize slovenskega gledališča še danes niso angažirani. Upati je torej, da občinstvo predstavo množično poseti. Posebno pa opozarjamo na to, da nastopita v dveh nad vse komičnih ulogah priznani in popularni moči, **gospa Avgusta Danilova** in **gospod Anton Verovšek**. To bo torej nad vse vesel večer. Da se more predstave vsakdo udeležiti je nastavljen nje pričetek na 8¼ uro.

Gozdni požar. — Pretečeno soboto opoldne je začel goreti takozvani „Veliki hrib“ v bližini Žabje vasi pri Novem mestu. Prizadetih je 15 gospodarjev iz Žabje vasi, katerim je zgorelo približno 20 gozdnih parcel. Sumi se, da so ogenj povzročili otroci, iz druge strani pa se čuje, da je ogenj nastal vsled procvržene vžigalice pri nažiganju tobaka.

Ljubljanski zdravnik dr. Stojc širom znan vsled svoje nesreče na Škrlatici, pa tudi sicer kot izborni zdravnik, je imenovan primarjem na II. kirurški oddelku deželne bolnice. Čestitamo!

Tiha pasivna resistenca na ljubljanski glavni pošti. Ze dlje časa opažamo, da na ljubljanski glavni pošti nekaj ne more biti v redu. Niso po-jedini slučajji, ko potrebuje pismo oddano na glavni pošti v Ljubljani za naslovnika, ki stanuje v Ljubljani en dan, tudi po dva dni predno ga dobi v roke. Takih slučajjev niti najstarejša zgodovina začetka prve pošte ne pozna. Da bi pismo oddano dopoldne na glavni pošti v Ljubljani potrebovalo do bližnje recimo sv. Petru ceste kar 2 dni, to je nekaj, kar da veliko misliti. V dveh dneh se že pride iz Ljubljane peš do Karlovca. In Karlovec je vendar nekoliko dalje, nego Sv. Petra cesta od ljubljanske glavne pošte. Glede pisem na zunaj pa je v največ slučajih prav težko določiti kje leži krivda, ali le na glavni pošti v Ljubljani, ali so tudi vnanje pošte urejene po istem receptu naglice, kot je glavna pošta v Ljubljani. V enem slučaju se je nam posrečilo dognati, da n. pr. novomeška in kandijanska pošta nimata nobene krivde, če n. pr. hodijo ekspresna pisma iz Ljubljane v Kandejo kar dva dni. List na nekatere maslove pa rabi iz Ljubljane do Kandeje mestoma tudi po 5 dni. Včas namreč pošljemo list kot tiskovino na naslovnika, ki želijo to ali ono številko radi te ali one notice hitreje imeti. kakor če pišejo ponjo glavni upravi v Trstu. Da poštni upravi ne storimo le radi posamez-nega slučajja, ki se lahko zgodi tudi pri najbolj vzorno urejeni pošti, s prenaglo kritiko kako krivico, smo svoje poskuse in izkušnje ugotavljali sistematično že od me-

seca februarja. In sicer ne glede na isto-tako sistematične izkušnje izza prvih dveh let izhajanja „Jutra“ v Ljubljani. Pošto smo oddajali v raznih časih pred vlaki v razne nabiralnike na glavni pošti. Niti na oni nabiralnik zunaj na dvorišču, na kate-re se bere, da se pisma nabirajo tik pred odhodom pošte na vlak, nismo pozabili. Pa končni uspeh je bil večinoma povsod redno enoinisti. Ugotovili smo tudi, da se ura nad nabiralnikom v Prešernovi ulici poljubuo preriva semterja. Za nas je pa posebno važno vedeti, kdaj se po noči oddana pisma pobirajo na glavni pošti, da smo sigurni, da gre za glavno uredništvo namenjena pošta s pravim vlakom naprej, ker sicer se mora pismo nesti na kolodvor, kar posebno ob slabem vremenu ni ravno prijetno. Da pa tudi na kolodvorski pošti ni vse v redu, o tem ob drugih priliki. Tudi z njo imamo žalostne izkušnje. Ne bomo se spuščali v podrobnosti. Toliko stoji za nas pribito, da poštna uprava glede točnosti v dostavljanju pošte napredku 20.stoletja na dela posebne časti. V kolikor smo se o vzrokih takih nered-nosti informirali, je vzroke iskati v **po-manjkanju poštne oseboja**. Slišali smo celo, da se te nerednosti dogajajo z nekim gotovim namenom, da pridejo ti škandali 20-stoletja v javnost in da potom javnosti **glavna poštna uprava v Trstu izve**, da je poštne oseboje primorano uganjati takozvano tiho pasivno resistenco. In za to naj trpi občinstvo in promet in časniška podjetja?

Koliko šampanjca so izpili pri slavnostnem banketu „prve lopate“ v Novem mestu? Iz Novega mesta se nam poroča: V trajnem spominu nam ostane izborna „Jutrova“ kritika glede slavnostne otvoritve zgradbe belokranjske železnice. Tu moledeva blizo 1000 delavcev sestradanih razcapanih, katerih nobeden nima niti toliko, da bi vedel kam bi zve-čer položil svojo glavo, a tam pri bogato in razkošno obloženih mizah se raduje četa bogatasev v neizmernem vživanju vsega dobrega. Večina njih so pripadniki eni celo prvi apostoli in reprezentantje tiste vere, ki po svojem ustanovitelju uči: Kar imaš, daj revežu! Pa nobeden tudi teh zastopni-gov te vere se ni spomnil na sestradane in premrzjene delavce. Nobeden izmed njih se ni domislil, da bi bili delavci de-ležni vsaj tistega, česar prešerna gospoda ni mogla spraviti po goltancu v že prena-polnjeni želodec. Še ostanke so pobrali in jih odnesli domov. Ker je bil pri tem žrtju navzoč tudi Šuklje, se nehote spominjamo tistega leta, ko je tukajšnja če se ne motim ženska podružnica Ciril-Metodove družbe priredila na Šukljevem travniku svojo ve-selico. O tej veselici se še danes pripove-duje sledeča znamenita dogodka: Napredne dame so imele nadzorstvo srečolova. Do-bitki so bili večinoma izprošeni, torej da-rovani, v ta namen, da bo Ciril-Metodova družba ja več imela čistega dohodka. Pa kaj so naredile naše dame? Še pred srečo-lovom so si odbrale najlepše dobitke ter jih „zadele“ za se, a namesto njih so pa potem ko se srečolov pričel, kupovalci listkov dobili — prazne listke. Tako vsaj se je go-vorilo takrat, in ta govorica se je vzbudila iz pozabljenosti, ko smo izvedeli, da so tudi od tega banketa pri katerem je bil tudi Šuklje navzoč, izginili vsi ostanke banketa neznano kam domov. Oprostite g. urednik pri spominih na to veselico bi bil kmalo pozabil na glavno, kar se Vam v dodatek „Jutrovi“ kritiki pravzaprav misli poročati. In to je odgovor na vprašanje: **Koliko šampanjca se je pri tem banketu pognalo po grlu, med tem, ko so lačni delavci ljudi nadlegovali na javnem trgu za — frakelj šnopsa.** Odgovor se glasi tako: Potem že, ko je bila slavn gospoda že vsega najboljsega in naj-dražjega vina sita, si je privoščila še **70 buteljlk šampanjca, katerih vsaka je stala 15 kron** torej skupaj: **en ti-soč 50 kron.** Koliko lepega, dobrega in bolj koristnega bi se dalo napraviti v prid delavcu za ta denar! Privredilo bi se de-lavcem primerno kosilo, da bili vsaj enkrat pošteno siti, da bi bili tudi ti, ki imajo s svojimi krvavimi žulji vresničiti načrt te zgradbe na primeren način praznovali slav-nost „prve lopate“. In ker sem že pri lo-pati, še to: Poleg tega kosila za delavce namesto nepotrebnega šampanjca za presita grla in želodce slavne gospode, bi se dalo iz ostale vsote nakupiti tudi lopate, posebno ker se je zdaj izkazalo, da tiste tvrdke, ki so imele dovolj denarja za ne-potreben šampanjec, nimajo niti toliko de-narja, da bi delavcem preskrbele vsaj lopate za delo in iz delavstva izsiljujejo denar za nakup lopat. Pa za enkrat dovolj, imam pa še nekaj v zalogi iz tega banketa, če prav so odnesli ostanke domov;

„Jutrov“ sklad.

Mirko Filipanova družba nabrala za „Jutrov sklad“ 3 K 20 v. v kavarni pri Zalazniku. K temu priložila g. **Minka**

Filipanova še 1 K kot zvesta pristaš-nja „Jutra“. Skupaj **K 420.**

Dva neimenovana v Trstu K 3— Iskrena hvala!

Samomor v topničarski vojaš-nici. Na podstrešju ljubljanske topničarske vojašnice se je ustrelil korporal nadomest-nega kadra Franc Sinkovec. Ker mu je krogla (iz službenega samokresa) prebila desno čelo, je smrt takoj nastopila. Kot vzrok samomora se navaja strah pred ka-znijo. Sinkovec je rad ostajal čez dovoljeni čas zunaj. Za to je vojaška oblast naperila proti njemu ovažbo na vojaško garnizijsko sodišče. Pred posledicami teka koraka se je Sinkovec tako ustrašil, da si je raje pogнал proglo v glavo. Zapustil je pismo svojemu bratu pri tvrcki Babič na Dolenjski cesti, od katerega se zadnjikrat poslavlja.

Izdajatelj glavni in odgovorni urednik MILAN PLUT. Tiska tiskarna BRUNNER & Co. v Trstu.

Fotograf Jvan Ljubič

v Trstu, ulica Coroneo 19. se priporoča za hitro izvršitev dobrih fotografij.

Hudičevo kolo

NOVO!

NOVO!

Lattermannov drevored Ljubljana

Največja ljudska zabava. Po vseh največjih mestih sijalen uspeh:

Brüssel 1910

Berlin

Pariz

Dunaj, lovska razstava

Milan

Monakovo.

Vstop nepretrgoma kadar kdo hoče. Vse se smeji., vse drči in — pada.

Ravnateljstvo pa se pripovoča za prav obilen obisk.

Odlikovana pekarna in slašičarna

Vinko Skerk - Trst

Via Acquedotto št. 15. - Podružn.: Via Miramar št. 11

Trikrat na dan svež kruh.

Prodaja vsakovrstnih biskotov, posebno za čaj in bombonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, kroat in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Fina inozemna vina in likeri v steklen. Brezpl. postrežba na dom Kruh in slašiče se izdeluje higieničnim električnim strojem.

Vekoslav Plesničar

TRST — Ulica Giulia 29 — TRST

Trgovina z vsakovrstnim jestvinskim blagum, razpošilja blago v mestu franko na dom in na deželo po dogovoru.

Postrežba točna in solidna - Konkurenčne cene

Urar ♦ ♦ ♦

Augustin Höltl

ul. Stadion 35

prodaja vsakovrstne ure in srebrne in „double“ verižice. — Sprejema vsakovrstne poprave.

Priporoča se

FRAN KUKANJA

čevljar

Via Pierluigi da Palestrina 3. prtl.

Obuvala vseh vrst za moške, ženske in otroke po nizki ceni.

Specijaliteta: Obuvala za bolne noge. Popravila.

Tomaž Zadnik

trgovec in mesar

ima na razpolago v svoji mesnici na trgu S. Giovanni št. 6 v Trstu goveje, teleče in jančje meso prve vrste, po najnižjih cenah. — Priporoča se slav. občinstvu za obilno vdeležbo.

Romeo Doplicher

trgovina s klobuki

TRST — Corso štev. 30 — TRST

Prodaja klobuke prvih tovarn, posebni izbor trdih angleških klobukov. Velika zaloga čepic za popotnike in športnih.

NOVO POGREBNO PODJETJE

Prevoz mrličev na vse kraje

TRST — Corso štev. 47 (vokal Piazza Carlo Goldoni) — Telefon 14-02.

Zastopstva v Nabrežini, na Opčinah in pri Orehu (Noghere), in v Miljah z razprodajo pogrebnih predmetov.

Vozovi z bogato opremo od najenostavnejših do najbolj luksurijskih. — Krasna izbira vencev iz umetnega cvetja, biserov in porcelane. — Zaloga pravovrstenih sveč lastnega izdelka s prodajo na drobno in na debelo. Vsi pogrebni predmeti so stalno na izbero. — Stalne cene brez konkurence, postrežba točna, splošno pohvalna. — Nočna naročila se sprejemajo v zalogi, ulica Tesa štev. 31, — Telefon. 14-02.

Svoji k svojim!

Največja edina slovenska trrdka

Križmančič & Breščak - Trst

ulica Nuova 37

priporoča slavnemu občinstvu

svojo ogromno zalogo manufakturnega blaga

[Najzmernejše cene. Točna postrežba. — Prevzame se delo po naročbi.

Stvari ki ne ugajajo sa zamenjajo takoj. — Angleško volneno blago za ženske obleke, alpagas in različne štofe za bluze in vsakovrstne tkanine volnene v največjem izboru. Perkali, zefirji, panama, satin, oksford in najrazličnejše bombažasto blago. Vsakovrstno telesno, namizno in posteljno perilo. Blago za moške obleke: volneno in bombažasto. — Odeje bombažne in volnene, pogrinjala za postelje, zavese, preproge, volna in žima.

Vsaka drobnarija za šivilje in krojače.

Svoji k svojim!

RESTAVRACIJA

ALLA STAZIONE

Trst, trg pred juž. kolodvorom 3 (Nasproti južnega kolodvora).

Priporoča se slavnemu občinstvu in potnikom, ki potujejo skozi Trst za obilen obisk.

Toči se izvrstno pivo in vino prve vrste.

DOBRA KUHINJA — POSTREŽBA TOČNA

CENE ZMERNE

Lastnik Anton Andrijančič, bivši vratar hotela „Balkan“.

JOSIP SKUBICH

ima na razpolago

veliko izbero obuval

za gospe, gospode in otroke najmodernejših oblik

Moški čevlji	od K 12 do K 21
ženski nizki	9 " 19
visoki	12 " 24
otroški čevlji	od št. 20 do 25, K 3.80 do K 4.50
"	26 " 28, " 3.50 " 9.50
"	29 " 34, " 8. — " 9.50

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z n. z.

4 1/2 %

v Ljubljani

obrestuie hranilne vloge do 4 1/2 % brez vsakršnega odbirka.

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: K 700.000

Trgovina z delikatesami in BUFFET CLANCICH

Ul. Torre bianca 32 - TRST - Ul. Torre bianca 32 in švima Santorio št. 4.

Potreže svoji klijenteli po najzmernejših cenah (vsakovrstni salami in slanina, klobase svi in razne delikatese). Toči Dreherjevo pivo ter bele in črna istrska in dalmatinske vina.

Velikanska zaloga izgotovljenih oblek za moške, ženske in otroke

BOHINEC & C.

Ul. delle Torri 2 — TRST — Ul. S. Lazzaro 17 (za cerkvijo S. Antona novega)

Velikanska zaloga vsakovrstnih najmodernejših oblek, površnikov, dežnih plaščev i. t. d. i. t. d.

Najnižje stalne cene.

Obleke po meri od K 50.- naprej.

OSREDNJA BANKA Piazza Ponterosso 2

čeških hranilnic

Podružnica v Trstu

Obrestuje vloge:

4 1/4 % 4 1/2 % 4 3/4 % 4 3/4 % povprečno

povračno obrestovanje

na knjižice na računu in fikse vloge premijne vloge

Vse bančne transakcije.

Uradne ure od 9-12, 2-5.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti — Specialiteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. — Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ul. S. Giovanni št. 16, I. nadst., zraven „Buffet Automatico“ Tel. 251, Rim. II.

Izvenredno darilo 1.040.000 kron (Miljon in štirideset tisoč kron). Pri spodaj navedeni trrdki, dobi vsak, za vsakih 5 kron nakupljenega blaga, popolnoma zastoj listek, s katerim je deležen pri žrebanju dobitkov, ki znašajo skupno K 1.040.000 v gotovini, s srečkami, katere so založene v banki (Banca di Credito Popolare) v Trstu. Pomladanska in letna sezona.

Stara in dobro znana slovenska trgovina

Ferd. Dobaušek - Trst

ulica Giosuè Carducci 11,

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih predmetov.

Najkonvenijentnejši v Trstu.

Bogata izbira moških oblek najelegantnejšega kroja, solidnih in po jako nizkih cenah od K 16.— do K 60.— v najnovejših barvah in vzorcih, kakor tudi ženskih in modrih. Sprejemajo se naročila oblek po meri. Vsak dan novi dohodi blaga.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Velika zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke - Konfekcija za dame in deklce.

Solidno blago po čudovito nizkih cenah - Četiki zastoj in franko